

WAARSCHUWING UIT HET HOGER ONDERWIJS

Waarom je prestatienoemers niet mag lossen

Het hoger onderwijs is een buitenbeentje in het COC. Acties rond prestatienoemers resoneren er niet, de proeftuinen waren niet voor hen bedoeld en de dreiging van de schaalvergroting is een verhaal van de jaren negentig. Toch heeft het boodschappen die voor alle onderwijssectoren relevant zijn.

Niet alleen COC viert dit schooljaar haar dertigste verjaardag, het hogescholende decreet doet dat ook. Plannen voor het leerplichtonderwijs: schaalvergroting, de leraar-specialist, het loslaten van de prestatienoemers ... de hogescholen hebben dat al ondergaan. Ondertussen stegen de studentenaantallen en volgden de middelen niet. Iedereen kent dat verhaal, maar we beseffen niet altijd wat dat betekent voor de leraren of docenten.

Percentages, the devil is in the detail

In 2019 kantelden de HBO5-opleidingen in de hogescholen in. De leraren ondergingen in ijltempo dertig jaar veranderingen in hoger onderwijs: schaalvergroting, percentages, een cultuur van onderwijsmanagement.

We vroegen enkele leden naar hun ervaring. Doorgaans probeerden de hogescholen zo correct mogelijk te handelen. Statuten, lonen en anciënniteit werden behouden, maar er waren ook veranderingen, zoals de prestatienoemer van 20/20sten die werd aangepast naar een percentage en een prestatienoemer van 100%. Die 100% staat voor 38 tot 40 uur per week of 1500 tot 1600 uur per jaar.

Op zich is dat al een besparing. Uit onderzoek blijkt immers dat leerkrachten gemiddeld 48 uur per week werken en geen 38 of 40 uur.

Ook in een hogeschool geef je een les soms meerdere keren. In de CVO en leerplichtonderwijs geldt dan dat 2/20sten 4/20sten wordt. Aan verschillende hogescholen wordt de voorbereidingstijd afgetrokken van de tweede lestijd. 4/20sten of 20% wordt ineens 17%.

Die logica wordt niet doorgetrokken in de andere richting. In een CVO bestaat een klas bijvoorbeeld uit 24 cursisten. In een hogeschool is dat gemiddeld zestig studenten, maar kan dat oplopen tot tweehonderd. Extra werk, zoals verbeterijd, wordt echter zelden meegenomen in de percentages.

HBO5 kent nu ook een tweede zit. Op jaarbasis is dat makkelijk veertig uur extra werk. Ook dat zit niet in de percentages, opnieuw verdwijnt er 2,5% per vak. Bovendien betekent dat ook dat er drie weken minder deconnectie is en dat weegt dan weer op het welzijn van de collega's. Die extra inspanning wordt echter niet gecompenseerd.

Coördinatieopdrachten? Meer studenten, lager percentage!

Ook de hogescholen kennen opdrachten zoals stagebegeleiding of coördinatie van studie- of trajectbegeleiding. Elke hogeschool heeft zijn eigen beleid en ook tussen opleidingen zijn er grote verschillen.

Toch zie je enkele duidelijke trends. De studentengroepen zijn veel groter en de percentages liggen bijna altijd lager dan de uren die ze er vroeger in het CVO voor zouden hebben gekregen.

In een concreet geval konden we dat ook tegenover elkaar zetten. Voor een coördinatieopdracht studiebegeleiding en in trajectbegeleiding krijgt een collega samen twintig procent om ongeveer honderdvijftig studenten te begeleiden. In het CVO zou dat 8/20sten of veertig procent geweest zijn voor vijftig cursisten.

Blutsen met de builen?

Uit de verschillende getuigenissen blijkt een duidelijke rode draad. In een school georganiseerd op basis van lesopdrachten en prestatienoemers neem je de blutsen met de builen. Geef je een vak meerdere keren dan heb je minder voorbereidingstijd, maar je hebt wel meer verbeterwerk. Werk je met percentages en bovendien in een sector met onderfinanciering, dan eindig je met blutsen en builen.

Als we dus iets kunnen leren van de getuigenissen uit de HBO5-opleidingen, dan is het dat de lesopdracht de basis van een onderwijsorganisatie moet zijn en dat het leerplichtonderwijs de opdrachtenoemer niet mag loslaten.

Emmanuel Roegiers
Voorzitter Nationaal Sectorcomité
Hoger Onderwijs

